

Fauske 24. april 2013

Olje- og energidepartementet
Akersgata 59
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
E-post: Postmottak@oed.dep.no

Klage på NVEs vedtak om å gi konsesjon til Laupen kraftverk i Rana kommune

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Vi viser til NVEs vedtak meddelt i KSK-notat nr. 21/2013 datert 02.04.2013 om tillatelse til bygging av Laupen kraftverk i Rana kommune, Nordland. FNF Nordland vil med dette påklage vedtaket. Klagen er utformet i nært samarbeid med NOF avd. Nordland (og NOF Nesna og omegn lokallag og NOF Rana lokallag) og Naturvernforbundet i Nordland.

Sammendrag

Laupen kraftverk vil ha negative konsekvenser for landskap gjennom reduksjon av naturlig vannføring og en markant foss i et inngrepsfritt fjordlandskap (inngrepsfritt fra fjord til fjell). FNF Nordland mener det er uakseptabelt å la bit for bit-utbyggingen i kommunen fortsette uten en tilfredsstillende utredning av samlet belastning slik naturmangfoldloven krever. FNF Nordland mener søknaden og vurderingene ikke er i tråd med naturmangfoldlovens prinsipper om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9) og samlet belastning (§ 10). FNF Nordland påklager NVEs vedtak om å gi Laupen kraftverk konsesjon.

Bakgrunn for klagen

Rana kommune er fra før belastet med mange kraftutbygginger. Samtidig er det et massivt press på vassdragsnaturen som følge av el-sertifikatordningen. For ytterligere kraftproduksjon må det tas hensyn til at regionen har et enormt kraftoverskudd og at eksisterende utbygginger har hatt negative følger for vassdragsnatur, biologisk mangfold og friluftsliv. Likevel ser vi at søknader om småkraftverk ikke blir vurdert i forhold til tema samlet belastning. Særlig med tanke på prioriterte og utvalgte naturtyper, prioriterte og rødlistede arter, eller områder med store landskapsverdier, naturtyper og økosystemer (§ 4 og 5 i Naturmangfoldloven) som er gått tapt eller blitt marginalisert i berørt område og kommune. Dette har heller ikke blitt gjort i søknaden for Laupen kraftverk i Rana. FNF Nordland mener det er uakseptabelt å la bit for bit-utbyggingen i kommunen fortsette uten en tilfredsstillende utredning av samlet belastning, slik naturmangfoldloven krever.

Laupen kraftverk vil ha negative konsekvenser for landskap gjennom reduksjon av naturlig vannføring og en markant foss i et inngrepsfritt fjordlandskap. Nødvendige bygg og kraftlinje vil ha en negativ og dominerende effekt på det åpne fjellskapet og opplevelsesverdien. Kraftverket planlegges midt i et inngrepsfritt naturområde som også har status som inngrepsfritt fra fjord til fjell og konflikten med INON er derfor stor. Å tillate inngrep i restområder med INON som dette er også i strid med nasjonal arealpolitikk og flere Stortingsmeldinger. Vi er derfor sterkt uenige i NVEs vurdering, som er ”*at bortfall av INON i denne størrelsesorden alene ikke er tilstrekkelig grunnlag for å avslå søknaden, også med tanke på at inngrepene er lite synlige. Vi mener at bortfallet også må ses i sammenheng med produsert kraft*”.

Flere høringsparter gikk i mot planene. NOF avd. Nordland gikk i mot på grunn av områdets verdi som inngrepsfritt areal og fordi overføringsledningen vil dele fjellet i to og være visuelt ødeleggende for landskapet på fjellplatået. Kraftledninger utgjør dessuten en kollisjonsfare for fugl. NOF mener undersøkelsen av biologisk mangfold ikke gir et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag. Norsk grotteforbund (NGF) mener at det ikke bør gis konsesjon til Laupen kraftverk og trekker bl.a. frem at kraftledningen vil gå gjennom et område med mange grotter, og viser til erfaringer fra tidligere kraftutbygginger som viser at overføringsledningene vil være skadelige for grotter. Grotter er en rødlistet naturtype og utgjør spesielle økosystemer. Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt var sterkt imot en utbygging p.g.a. de negative følgene det vil ha for trekk-/flyttlei og at det ikke er foretatt noen utredning av den samlede belastningen. Fylkesmannen i Nordland var kritisk ut fra konsekvenser for INON og landskap og påpeker at kløfta som ikke ble befart kan inneha flere verdier.

Laupen kraftverk er bare nok et eksempel på at NVE gir konsesjon til søknader til tross for svake utredninger. I denne saken gjelder dette blant annet samlet belastning og at deler av vassdraget/bekkekløfta bare blir vurdert visuelt og ved bruk av konsulentenes skjønn, noe som ikke er i tråd med naturmangfoldloven § 8. Dersom det er mangel på kunnskap om virkningene av tiltaket skal føre-var-prinsippet tillegges stor vekt (§ 9).

Redusert vannføring vil ha negativ påvirkning på økosystemet og eventuelle truede, fuktighetskrevende arter i bekekløfta. I sterk motsetning til dette står NVEs lettvinde vurdering: *NVE mener at kløfta har liten verdi, og at en ev. endret artssammensetning som følge av redusert vannføring kan aksepteres. Det er ikke funnet annet enn triviell vegetasjon i det som blir reguleringssonen ved en ev. konsesjon, og reguleringen er vurdert til å ha liten påvirkning på det biologiske mangfoldet.*

Dagens system med begrensede konsekvensutredninger i regi av utbygger, særlig i småkraftsaker, fungerer dårlig og bidrar til marginalisering av viktige verdier. Det er også slik at feltundersøkelsene alt for ofte foregår til en tid på året som begrenser betydningen av datainnhenting. Det er derfor positivt med den nasjonale kartleggingen av naturverdier og naturmangfold som nå er startet i Nordland. Videre konsesjonsbehandling må avvende denne kunnskapsinnhenting i tilfeller der kunnskapsgrunnlaget er dårlig. Kraftoverskuddet i Nordland er allerede svært stort. I sektoranalysen for fornybarsatsinga i landsdelen som NHD gjennomfører, peker kraftbransjen selv på at manglende etterspørsel etter fornybar kraft er en flaskehals for videre utbygging av ny fornybar energi og opprusting av gamle kraftverk. I lys av dette finner vi NVEs argument om at ”*bortfallet [av INON] også må ses i sammenheng med produsert kraft*” underlig, og snarere som et argument *mot* utbygging. Det er ingen hast

med tildeling av nye konsesjoner. Vi har god tid til å finne de minst konfliktfylte områdene i forhold til natur, friluftsliv og folkehelse. Laupen er ikke et lite konfliktfylt område.

Konklusjon

FNF Nordland påklager NVEs vedtak om å gi Laupen kraftverk konsesjon.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Daglig leder

Kopi (per e-post) til:

Rana kommune
Nordland fylkeskommune, Plan og miljø
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen
Reindriftsforvaltningen i Nordland
Sametinget
Friluftslivets fellesorganisasjon
Norsk Ornitologisk Forening
Naturvernforbundet